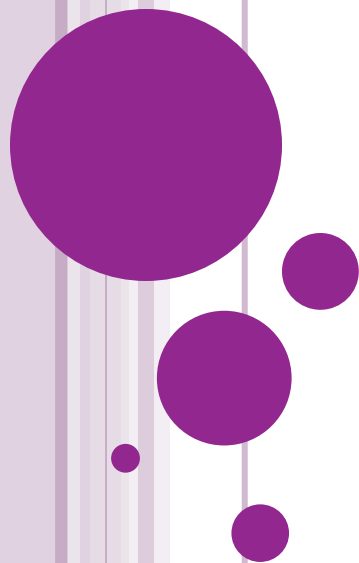

انجمن جاواکاپ تقدیم می‌کند

دوره برنامه‌نویسی جاوا

مهارت‌های برنامه‌نویسی
Programming Skills

صادق علی اکبری

- کلیه حقوق این اثر متعلق به انجمن جاواکاپ است
- بازنشر یا تدریس آن چه توسط جاواکاپ و به صورت عمومی منتشر شده است، با ذکر مرجع (جاواکاپ) بلامانع است
- اگر این اثر توسط جاواکاپ به صورت عمومی منتشر نشده است و به صورت اختصاصی در اختیار شما یا شرکت شما قرار گرفته، بازنشر آن مجاز نیست
- تغییر محتوای این اثر بدون اطلاع و تأیید انجمن جاواکاپ مجاز نیست

سرفصل مطالب

- موضوع این جلسه: مروری بر چند نکته و مهارت برنامه‌نویسی
- مستندات جاوا (javadoc)
- مفهوم Classpath
- فایل‌های JAR
- امکانات محیط‌های توسعه (IDE)
 - تکمیل کد
 - امکانات اشکال‌یابی (Debugging)
 - تولید کد (تولید سازنده، تولید equals، toString، getter و setter)

فایل‌های آرشیو جاوا

JAR Files

- یک فایل که مجموعه‌ای از فایل‌ها و کلاس‌های جاوا را نگهداری می‌کند
- به طور معمول، یک JAR شامل کلاس‌های ترجمه شده (.class) است
- و احتمالاً فایل‌های تکمیلی
- مثل فایل‌های تنظیمات که در برنامه‌ها استفاده می‌شوند
- معمولاً متن برنامه‌ها (فایل‌های .java) در JAR گنجانده نمی‌شود
- در نگاه اول، یک فایل JAR مانند یک فایل فشرده (zip) است
- شامل کلاس‌های مختلف یک پروژه که در شاخه‌های (بسته‌ها) مختلف قرار دارند
- البته پسوند این فایل هم .jar است

فایل‌های JAR (ادامه)

- مزایای استفاده از فایل‌های JAR
- مجموعه‌ای از فایل‌ها، برنامه‌ها و کلاس‌ها به صورت یکجا مدیریت می‌شوند
- دانلود ساده‌تر، امکان فشرده‌سازی، نسخه‌بندی نرم‌افزار و غیره
- نحوه ایجاد فایل JAR از یک برنامه
- استفاده از دستور `jar` : `jar cf jar-file input-files`
- و یا استفاده از ابزارها (Eclipse، Ant یا Maven)
- نحوه مشاهده محتویات فایل JAR
- ساده‌ترین راه: از ابزارهای zip استفاده کنید (مثلاً WinRAR)
- سایر راه‌ها: استفاده از دستور `jar` یا امکانات محیط توسعه (IDE)

ClassPath مفهوم

مفهوم Classpath (CP)

- یک پارامتر برای کامپایلر جاوا یا JVM است
- مشخص می‌کند در چه محل‌هایی به دنبال کلاس‌ها و بسته‌ها بگردند
- این پارامتر به java یا javac پاس می‌شود
- یا به صورت یک متغیر محیطی (Environment Variable) تعریف می‌شود
- البته محل کلاس‌های موجود در زبان جاوا نیازی به معرفی در CP ندارند
- مثلاً String
- با مفهوم path اشتباه نگیرید
- path مربوط به سیستم‌عامل است و محل فایل‌های اجرایی را مشخص می‌کند
- با مفهوم Working Directory اشتباه نگیرید

کاربرد Classpath

```
D:\myprogram\  
|  
----> org\  
    |  
    ----> mypackage\  
        |  
        ----> HelloWorld.class  
        ----> SupportClass.class  
        ----> UtilClass.class
```

`/home/user/myprogram/`

● در ویندوز:

- `java -cp D:\myprogram org.mypackage.HelloWorld`

● در لینوکس

- `java -cp /home/user/myprogram org.mypackage.HelloWorld`

مثال‌هایی از کاربرد Classpath

- استفاده از متغیر محیطی:

```
set CLASSPATH=D:\myprogram  
java org.mypackage.HelloWorld
```

- تعیین چند فولدر یا JAR در classpath :

```
java -cp D:\prog;D:\lib\support.jar org.HelloWorld
```

- برای جداکردن بخش‌های مختلف cp در لینوکس : و در ویندوز ;

- -cp معادل -classpath است

- مثال: استفاده از چندین فایل JAR و شاخه جاری به عنوان cp :

```
java -classpath './mylib/*' MyApp
```


مستندات جاوا Javadoc

تولید مستندات با کمک javadoc

- یکی از امکانات محیط جاوا: دستور **javadoc**
- امکانی برای ایجاد خودکار مستندات (documents) از برنامه‌های جاوا
- مستندات: متن‌هایی که برنامه‌ها را به خوبی توصیف می‌کند
- امکانی بسیار مفید برای شناختن برنامه‌های دیگران
- کلاس‌ها، متدها و ...
- مثال:

Documentation

```
C:\> javadoc Rectangle.java
```


نحوه تعریف javadoc

```
/** This class represents a human.*/  
public class Person {  
    /** national ID (SSN) */  
    private String ID;  
    ...  
}
```

● کامنتی که با **/**** شروع می‌شود (به جای **/***)

به عنوان جاواداک در نظر گرفته می‌شود

● این جاواداک قبل از تعریف هر چیزی که باشد، همان را توصیف می‌کند

● مثلاً قبل از یک کلاس، متد، سازنده، یا ویژگی

● دستور javadoc این توصیفات را به یک مستند HTML تبدیل می‌کند

● امکاناتی برای توصیف بهتر برنامه نیز وجود دارد (فراتر از متن)

● تگ‌هایی (tags) که توضیح خاصی اضافه می‌کنند (مثل **@author**)

● امکاناتی برای برقراری ارتباط بین مستندات مختلف (مثل **@see**)


```

/**
 * This class represents a human. Objects of this class are immutable...
 * @author Sadegh Aliakbary
 * @see java.lang.String
 */
public class Person {
    /** national ID (SSN) */
    private String ID;
    private String name; //No javadoc
    /**
     * The only constructor of the class
     * @param id The social security number (national ID)
     * @param name The full-name, including first-name and last-name
     */
    public Person(String id, String name) {
        ID = id;
        this.name = name;
    }
    /**
     * This method should be called to ask the person run
     * @param speed The speed of running
     * @return returns true if he/she can run with that speed
     */
    public boolean run(double speed){...}
}

```

مثال

بخش‌هایی از مستند تولیدشده توسط javadoc

© ir.javacup.practicenotes.Person

This class represents a human being. Objects of this class are immutable, no setter or getter method is available. Two objects are considered equal if they have identical IDs.

Author: © ir.javacup.practicenotes.Person.Person(String id, String name)

Sade

See Also The only constructor of the class

[java](#)

[java](#)

Para © **boolean ir.javacup.practicenotes.Person.run(double speed)**

This method should be called to ask the person to run

Parameters:

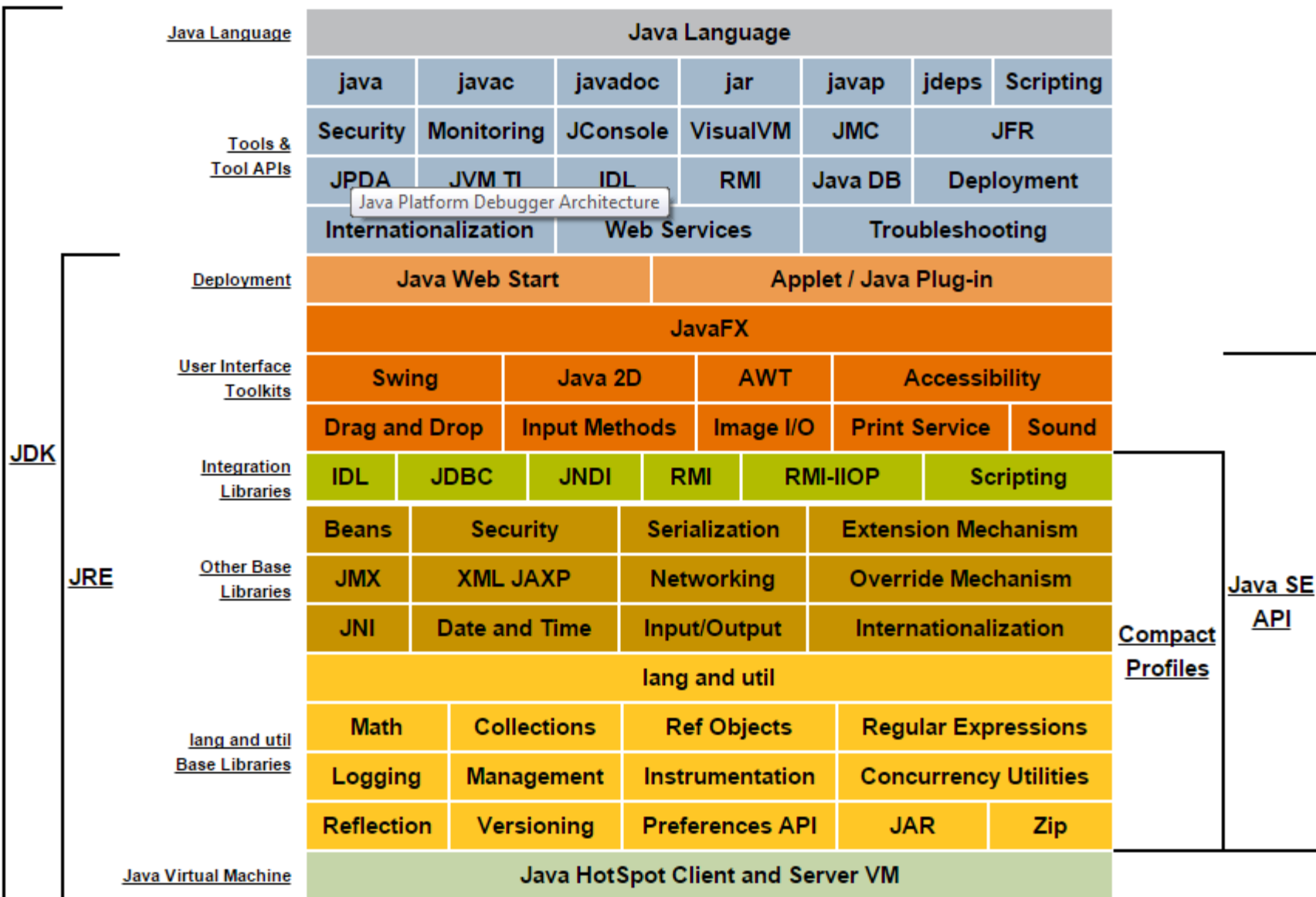
speed The speed of running

Returns:

returns true if he/she can run at the specified speed

<https://docs.oracle.com/javase/8/docs/> مثال:

قواعد مرسوم در برنامه نویسی جاوا

Java Code Conventions

مفهوم Code Convention

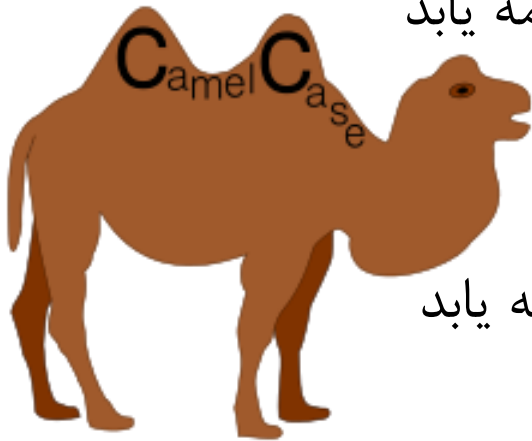
- در هر زبان برنامه‌نویسی، برنامه‌نویسان عرف و قواعد مرسوم می‌دارند
- که توسط زبان برنامه‌نویسی تحمیل نمی‌شود
- ولی رعایت آن‌ها رایج و مرسوم و مفید است
- به این موارد، Code convention گفته می‌شود
- شامل توصیه‌هایی در زمینه:
 - نامگذاری (نام بسته، کلاس، متد، متغیر، ثابت و ...)
 - قالب خطوط برنامه در دستورات پیچیده‌تر (if-then-else ، switch و ...)
 - نحوه دندان‌گذاری

- این قواعد کمک می‌کند **خوش خط** برنامه‌نویسی کنید
- **دست خط** برنامه‌نویسی شما چگونه است؟ (تمیز کد بزنید)

پروگرام انشا اللہ

آداب و رسوم نامگذاری (Java Naming Conventions)

- **بسته:** همه حروف کوچک. مثل `com.sun.eng`

- **کلاس:** با حرف بزرگ شروع شود و با الگوی «کوهان شتر» ادامه یابد

- مثال: `ImageSprite` یا `Raster`

- از «اسم» برای نام‌گذاری استفاده کنید

- **متد:** با حرف کوچک شروع شود و با الگوی «کوهان شتر» ادامه یابد

- مثال: `runFast` یا `getBackground`

- از «فعل» برای نام‌گذاری استفاده کنید

- **متغیرها:** شروع با حرف کوچک و ادامه با الگوی «کوهان شتر»

- مثال: `myWidth` یا `maxNumber`

- **ثابت‌ها:** همه حروف بزرگ، کلمات مختلف در نام با `underscore` (_) جدا شوند

- مثال: `MIN_WIDTH`

مثالهایی از رسوم جاوا

```
switch (condition) {
case ABC:
    statements;
    /* falls through */
case DEF:
    statements;
    break;

case XYZ:
    statements;
    break;

default:
    statements;
    break;
}
```

```
if (condition) {
    statements;
} else if (condition) {
    statements;
} else {
    statements;
}
```

```
for (initialization; condition; update) {
    statements;
}
```


توصیه: نامگذاری مناسب

- برای کلاس‌ها، متغیرها و متدها از اسامی بامعنی و گویا استفاده کنید
- نام‌هایی مانند این‌ها مناسب نیستند:
 - a,b,c, x, y,z
 - a1, var1, var2
 - method1, Class, MyClass, myMethod
- برای متغیرهای شمارنده (مثل شمارنده for) نام‌هایی مثل i و j اشکالی ندارد
- گاهی نام‌های مناسب، نیاز به کامنت و جاواداک را کمتر می‌کند

امکانات محیط‌های توسعه
IDE Features

امکانات محیط‌های توسعه (IDE)

- محیط‌های توسعه دارای امکانات مفیدی هستند
 - برنامه‌نویسی را تسهیل می‌کنند
 - باعث تسریع برنامه‌نویسی می‌شوند
 - اشتباه‌های برنامه‌نویس را کاهش می‌دهند
 - بسیاری از کارها قابل خودکارسازی است
 - اشکال‌یابی و اشکال‌زدایی (Debugging) را آسان می‌کنند

برخی امکانات کمکی IDE

- راه‌های میانبر برای کارها
 - کامپایل و اجرای برنامه
 - تولید javadoc
 - میانبرهایی (shortcut) برای تولید کد
- تکمیل کد (معمولاً با Ctrl+Space)
- پیشنهاد راه‌حل در مواقع بروز خطا یا هشدار
- جستجوی هوشمند
- مثال: این متد/کلاس/متغیر در چه جاهایی استفاده شده است؟

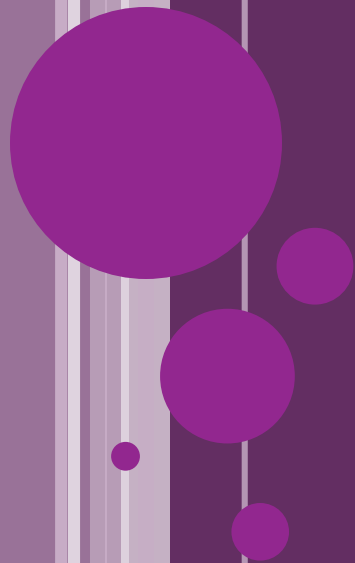

اشکال‌یابی و اشکال‌زدایی (Debugging)

- روش اشکال‌یابی:
- اجرای خط‌به‌خط برنامه
- مشاهده مقادیر متغیرها و نحوه اجرای برنامه
- پیدا کردن اشکال برنامه
- نکته: برنامه‌های بزرگ، معمولاً با کمک **لاگ (log)** اشکال‌یابی می‌شوند
- **لاگ**: ثبت اتفاقاتی که در برنامه می‌افتد و مقدار برخی متغیرها در خروجی
 - در خروجی استاندارد، یا یک فایل، یا ...
- در هنگام بروز اشکال، «لاگ»ها مطالعه و بررسی می‌شوند

تمرین عملی

تمرین عملی

• امکانات IDE:

- تکمیل کد، تولید کد، پیشنهاد اصلاح
- dot, Ctrl+Space, templates, formatters, ...
- دیباگ (Breakpoint, اجرای خطبه خط، Watch, Inspect, Expression)
- جستجوی حرفه‌ای (مثلاً Find usages)
- تنظیم پارامترها (classpath, working dir, VM args و app args)

• ساخت JAR

- مفهوم و اهمیت هشدارها (Warning)
- تولید و مشاهده javadoc
- نگاهی به جاوایده‌ها و کلاس‌های جاوا

جمع بندی

- مستندات جاوا (javadoc)
- مفهوم Classpath
- فایل‌های JAR
- آداب و رسوم جاوا (Java Coding Conventions)
- امکانات محیط‌های توسعه (IDE)
- تکمیل کد، امکانات Debugging، تولید خودکار کد

مطالعه کنید و پیش بروید

- مستندات IDE مورد علاقه خود را مرور کنید

- مثلاً یکی از این موارد برای Eclipse :

<http://www.tutorialspoint.com/eclipse/>

<http://eclipsetutorial.sourceforge.net/totalbeginner.html>

http://wiki.eclipse.org/Eclipse_Articles,_Tutorials,_Demos,_Books,_and_More

- از یک دوست «حرفه‌ای‌تر» بخواهید:

- برخی فوت و فن‌های IDE موردنظرتان را به شما نشان دهد

- نگاهی به «دست‌خط» برنامه‌نویسی شما بیاندازد و اشکالات خط را بگوید

- مستندات کلاسهای System و String را بخوانید (javadoc)
- متن این کلاس‌ها و نحوه اضافه کردن مستندات در متن برنامه را هم ببینید
- یک کلاس (مثلاً Person) پیاده‌سازی کنید و :
- بخش‌های ممکن را به صورت خودکار تولید کنید (سازنده، getter، setter و ..)
- مستندات کاملی برای آن ایجاد کنید
- یکی از پروژه‌هایی که تا به حال نوشته‌اید را به فایل JAR تبدیل کنید
- از این فایل استفاده کنید (با کمک IDE و بدون کمک IDE)
- برنامه‌های قبلی که نوشته‌اید را از منظر رسوم و قواعد جاوا مرور کنید
- اصلاحات لازم را انجام دهید تا این قواعد رعایت شوند
- اشکال‌یابی و اجرای خط‌به‌خط و امکانات مرتبط را تمرین کنید

جستجو کنید و بخوانید

- فایل‌های JAR
- Signed JAR Files
- Manifest
- اجرای برنامه‌ای که به صورت JAR درآمده است
- سایر قالب‌های مشابه: SAR ، EAR ، WAR و APK (اندروید)
- استفاده از چه امکانات و تگ‌هایی در javadoc ممکن است؟
- امکانات و ابزارهای مهم برنامه‌نویسی
 - Apache Ant
 - Apache Maven
- روش‌های logging (مثل Java Logging API)

پایان

تاریخچه تغییرات

نسخه	تاریخ	توضیح
۱.۰.۰	۱۳۹۴/۳/۱۹	نسخه اولیه آماده شد

